

ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

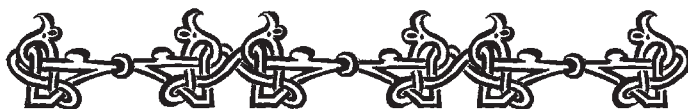
29

Ἁγίου Νείλου
τοῦ ἀσκητοῦ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Πρόλογος

ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ, ἄραγε, οἱ σημερινοί χριστιανοί, τί εἶναι ἡ ἀληθινή προσευχή, ποιά τά χαρακτηριστικά της καί ποιοί οἱ καρποί της;

Οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, πού ὑπῆρξαν οἱ κατεξοχήν προσευχόμενοι ἄνθρωποι, μᾶς ἔχουν παραδώσει τήν ἱερή τους ἐμπειρία μέ τρόπο ἐκφραστικό καί κατηγορηματικό. Ἡ προσευχή, μᾶς λένε, εἶναι ἀνύψωση τοῦ νοῦ στό Θεό καί συνομιλία μαζί Του. Ἡ προσευχή εἶναι ἕνωση τοῦ ἀνθρώπου μέ τό Θεό· ἔργο τῶν ἀγγέλων· κλειδί τοῦ Παραδείσου· φωτισμός τῆς ψυχῆς· συγχώρηση τῶν ἁμαρτημάτων· μητέρα τῶν ἀρετῶν. Ἡ προσευχή εἶναι ὅπλο ἀκαταμάχητο· θησαυρός ἀδαπάνητος· γέφυρα πού σώζει ἀπό τούς πειρασμούς· τεῖχος πού προστατεύει ἀπό τίς θλίψεις. Ἡ προσευχή εἶναι καθρέφτης τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καί ἐργασία πού ποτέ δέν τελειώνει.

Εὔκολα, λοιπόν, ἀντιλαμβάνεται κανείς, πώς ἡ προσευχή δέν ἀποτελεῖ ἕνα ἁπλό «θρησκευτικό καθῆκον» ἤ μιά «συναισθηματική ἐκτόνωση». Εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα μέσα στήν ὁποία ζεῖ ἡ ψυχή. Εἶναι ἡ ὁλοκληρωτική στροφή καί προσφορά τοῦ ἀνθρώπου στό Θεό. Μιά προσφορά, πού, ὅταν συνοδεύεται ἀπό τόν ἀγώνα γιά τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἑλκύει τή θεία χάρη. Κι αὐτή μέ τή σειρά της καθαρίζει τήν καρδιά, φωτίζει τό νοῦ, μεταμορφώνει τόν ὅλο ἄνθρωπο καί τόν χριστοποιεῖ.

Γι᾽ αὐτό, χριστιανός πού δέν προσεύχεται, δέν εἶναι ἀληθινός χριστιανός. Καί ἄνθρωπος πού δέν ξέρει νά προσευχηθεῖ, δέν εἶναι ὁλοκληρωμένος ἄνθρωπος.

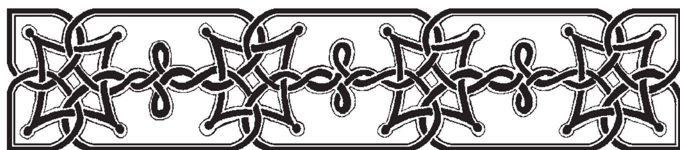
«Ὅπως τό σῶμα», λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, «χωρίς τήν ψυχή, εἶναι νεκρό, ἔτσι καί ἡ ψυχή, χωρίς τήν προσευχή, εἶναι νεκρή».

Στίς ἑπόμενες σελίδες προσφέρεται ἐπιλεκτικά, σέ ἐλεύθερη νεοελληνική ἀπόδοση, ἕνα κλασικό ἔργο τῆς πατερικῆς γραμματείας, ὁ *«Λόγος περί προσευχῆς»*, πού βρίσκεται καταχωρισμένος στή Φιλοκαλία καί ἀποδίδεται στόν Σιναΐτη ἅγιο Νεῖλο τόν ἀσκητή (5ος αἰ.).

Ὁλόκληρο τό ἔργο ἀποτελεῖται ἀπό 153 μικρά μά περιεκτικά "κεφάλαια", πού χειραγωγοῦν μέ ἀσφάλεια στήν ὁδό τῆς πνευματικῆς προσευχῆς ὅποιον θελήσει ὄχι νά τά διαβάσει βιαστικά, μά νά τά μελετήσει προσεκτικά καί νά τ᾽ ἀφομοιώσει. Γιατί εἶναι ἀλήθεια, πώς γιά τόν σημερινό ἄνθρωπο ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Νείλου εἶναι τροφή στέρεη. Εἶναι ἰσχυρό ἀντίδοτο στόν πνευματικό λιμό τῆς ἐποχῆς μας, ὅπου τό *«μυστήριον τῆς ἀνομίας»* ἐνεργεῖται μέ ταχύτατους ρυθμούς.

Στίς ἐπερχόμενες δοκιμασίες θά μᾶς θρέψει καί θά μᾶς στηρίξει μόνο ἡ *«ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ»* κοινωνία μέ τόν ὄντως Ὄντα Θεό, τόν Παντοκράτορα Κύριο. Ὁ δικός Του αἰώνιος λόγος ἀκούγεται σήμερα, ὅσο ποτέ ἄλλοτε, ἀφυπνιστικός καί σωτήριος: *«Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε... ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου»* (Μαρκ. 13:33 καί Λουκ. 21:36).

Ἡ προσευχή

ΠΡΟΣΕΥΧΗ εἶναι τό ἀνέβασμα τοῦ νοῦ στό Θεό. Πρόκειται γιά μιά ἐργασία πνευματική, πού ἁρμόζει στήν ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ περισσότερο ἀπ᾽ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀσχολία.

Ἡ προσευχή γεννιέται ἀπό τήν πραότητα καί τήν ἀοργησία· φέρνει στήν ψυχή τή χαρά καί τήν εὐχαριστία· προφυλάσσει τόν ἄνθρωπο ἀπό τή λύπη καί τήν ἀθυμία.

Ὅπως τό ψωμί εἶναι τροφή τοῦ σώματος καί ἡ ἀρετή τροφή τῆς ψυχῆς, ἔτσι καί τοῦ νοῦ τροφή εἶναι ἡ πνευματική προσευχή.

Ὅπως ἡ ὅραση εἶναι ἀνώτερη ἀπ᾽ ὅλες τίς αἰσθήσεις, ἔτσι καί ἡ προσευχή εἶναι ἡ πιό θεία καί ἱερή ἀπ᾽ ὅλες τίς ἀρετές.

Ἐκεῖνος πού ἀγαπᾶ τό Θεό, συνομιλεῖ πάντοτε μαζί Του σάν γιός πρός πατέρα καί ἀποστρέφεται κάθε ἐμπαθή σκέψη.

Ἀφοῦ ἡ προσευχή εἶναι συναναστροφή τοῦ νοῦ μέ τό Θεό, σέ ποιάν ἄραγε κατάσταση θά πρέπει

νά βρίσκεται αὐτός, γιά νά μπορέσει, χωρίς νά στρέφεται ἀλλοῦ, νά πλησιάσει τόν Κύριό του καί νά συνομιλεῖ μαζί Του χωρίς τή μεσολάβηση ἄλλου;

Ἄν ὁ Μωυσῆς, προσπαθώντας νά πλησιάσει τή φλεγόμενη βάτο, ἐμποδιζόταν, ὥσπου ἔβγαλε τά σανδάλια ἀπό τά πόδια του, ἐσύ, πού θέλεις νά δεῖς τό Θεό καί νά συνομιλήσεις μαζί Του, δέν θά πρέπει νά βγάλεις καί νά πετάξεις ἀπό πάνω σου κάθε ἁμαρτωλό λογισμό;

Ὅλος ὁ πόλεμος ἀνάμεσα σ᾽ ἐμᾶς καί τούς ἀκάθαρτους δαίμονες δέν γίνεται γιά τίποτ᾽ ἄλλο παρά γιά τήν πνευματική προσευχή. Γιατί σ᾽ αὐτούς εἶναι πολύ ἐχθρική καί ἐνοχλητική ἡ προσευχή, ἐνῶ σ᾽ ἐμᾶς εἶναι πρόξενος σωτηρίας, τερπνή καί εὐχάριστη.

Τί θέλουν οἱ δαίμονες νά ἐνεργοῦν μέσα μας; Γαστριμαργία, πορνεία, φιλαργυρία, ὀργή, μνησικακία καί τά λοιπά πάθη, γιά νά παχυνθεῖ ὁ νοῦς ἀπ᾽ αὐτά καί νά μήν μπορέσει νά προσευχηθεῖ σωστά. Γιατί ὅταν ὑπερισχύσουν τά ἄλογα πάθη, δέν τόν ἀφήνουν νά κινεῖται λογικά.

Μή νομίζεις ὅτι ἀπέκτησες ἀρετή, ἄν προηγουμένως δέν ἀγωνίστηκες γι᾽ αὐτήν μέχρις αἵματος. Γιατί, κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο (Ἐφ. 6:11), πρέπει ν᾽ ἀντιστεκόμαστε στήν ἁμαρτία μέχρι θανάτου, μέ ἀγωνιστικότητα καί ἄμεμπτο τρόπο.

Δέν μπορεῖ ὁ δεμένος νά τρέξει. Οὔτε ὁ νοῦς, πού δουλεύει σάν σκλάβος σέ κάποιο πάθος, θά μπορέσει νά κάνει ἀληθινή προσευχή. Γιατί σύρεται καί γυρίζει ἐδῶ κι ἐκεῖ ἀπό τήν ἐμπαθή σκέψη καί δέν μπορεῖ νά σταθεῖ ἀτάραχος.

Δέν θά κατορθώσεις νά προσευχηθεῖς καθαρά, ἄν ἀνακατεύεσαι μέ ὑλικά πράγματα καί ταράζεσαι μέ ἀδιάκοπες φροντίδες. Γιατί προσευχή σημαίνει ἀπαλλαγή ἀπό κάθε μέριμνα.

Ἄν θέλεις νά προσευχηθεῖς, ἔχεις ἀνάγκη ἀπό τό Θεό, πού δωρίζει τήν ἀληθινή προσευχή σ᾽ ὅποιον ἐπιμένει ἀκούραστα στόν ἀγώνα τῆς προσευχῆς. Νά Τόν ἐπικαλεῖσαι, λοιπόν, λέγοντας· *«ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου»* (Ματθ. 6:9)· δηλαδή, ἄς ἔρθει τό Ἅγιο Πνεῦμα καί ὁ Μονογενής Σου Υἱός. Γιατί αὐτό μᾶς δίδαξε ὁ Χριστός, λέγοντάς μας πώς πρέπει νά προσκυνοῦμε καί νά λατρεύουμε τόν Θεό Πατέρα «μέ τή δύναμη τοῦ Πνεύματος, πού φανερώνει τήν ἀλήθεια» (Ἰω. 4:24).

Πρῶτα-πρῶτα προσευχήσου ν᾽ ἀποκτήσεις δάκρυα, γιά νά μαλακώσεις μέ τό πένθος τήν ἀγριότητα τῆς ψυχῆς σου. Εὔκολα τότε θά ὁμολογήσεις μέ εἰλικρίνεια, ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, τίς ἁμαρτίες πού διέπραξες, καί θά λάβεις ἀπ᾽ Αὐτόν τήν ἄφεση.

Νά χρησιμοποιεῖς τά δάκρυα γιά νά πετύχεις κάθε αἴτημά σου. Γιατί χαίρεται πολύ ὁ Κύριος, ὅταν προσεύχεσαι μέ δάκρυα.

Ἄν στήν προσευχή σου χύνεις πηγές δακρύων, μήν ὑπερηφανεύεσαι πώς εἶσαι τάχα ἀνώτερος ἀπό τούς πολλούς. Δέν εἶναι δικό σου κατόρθωμα αὐτό, ἀλλά βοήθεια γιά τήν προσευχή σου ἀπό τόν Κύριο, γιά νά μπορέσεις ἔτσι νά ἐξομολογηθεῖς πρόθυμα τίς ἁμαρτίες σου καί νά Τόν ἐξευμενίσεις.

Ὅταν νομίσεις πώς δέν ἔχεις ἀνάγκη ἀπό δάκρυα στήν προσευχή σου γιά τίς ἁμαρτίες σου, νά

ἀναλογιστεῖς πόσο πολύ ἔχεις ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τό Θεό, ἐνῶ θά 'πρεπε νά εἶσαι διαρκῶς κοντά Του· καί τότε θά κλάψεις μέ μεγαλύτερη θέρμη.

Πράγματι, ἄν ἔχεις ἐπίγνωση τῆς καταστάσεώς σου, θά πενθήσεις μ' εὐχαρίστηση, ἐλεεινολογώντας τόν ἑαυτό σου καί λέγοντας ὅπως ὁ προφήτης Ἠσαΐας: «Πῶς, ἐνῶ εἶμαι ἀκάθαρτος καί γεμάτος ἀπό πάθη, τολμῶ νά παρουσιάζομαι μπροστά στόν Παντοδύναμο Κύριο;» (πρβλ. Ἠσ. 6: 5).

Ἄν θέλεις νά προσεύχεσαι ἀξιέπαινα, νά ἀρνεῖσαι τόν ἑαυτό σου κάθε στιγμή· κι ἄν ὑποφέρεις πολλά δεινά, νά στοχαστεῖς τήν ἀνακούφιση πού θά βρεῖς, ὅταν καταφύγεις στήν προσευχή.

Ἄν λαχταρᾶς νά προσευχηθεῖς ὅπως πρέπει, μή λυπήσεις κανέναν ἄνθρωπο. Διαφορετικά ἄδικα προσεύχεσαι.

Ὅσα κάνεις ἐναντίον κάποιου ἀδελφοῦ, πού σ' ἔχει ἀδικήσει, ὅλα θά σοῦ γίνουν ἐμπόδιο στόν καιρό τῆς προσευχῆς.

«Ἄφησε τό δῶρο σου», λέει ὁ Χριστός, «μπροστά στό θυσιαστήριο καί πήγαινε πρῶτα νά συμφιλιωθεῖς μέ τόν ἀδελφό σου, καί μετά ἔλα καί προσευχήσου χωρίς ταραχή» (πρβλ. Ματθ. 5:24). Γιατί ἡ μνησικακία θαμπώνει τό λογικό τοῦ ἀνθρώπου πού προσεύχεται, καί σκοτίζει τίς προσευχές του.

Ἐκεῖνοι πού προσεύχονται, ἀλλά συσσωρεύουν μέσα τους λύπες καί μνησικακίες, μοιάζουν μέ ἀνθρώπους πού ἀντλοῦν νερό ἀπ' τό πηγάδι καί τό ἀδειάζουν σέ τρύπιο πιθάρι.

Μήν ἀγαπᾶς τά πολλά λόγια καί τήν ἀνθρώπι-

νη δόξα. Διαφορετικά, ὄχι πίσω ἀπό τήν πλάτη σου, ἀλλά μπροστά στά μάτια σου θά σέ ἐπιβουλεύονται οἱ δαίμονες καί θά χαίρονται μαζί σου στόν καιρό τῆς προσευχῆς, καθώς εὔκολα τότε θά σέ παρασύρουν καί θά σέ δελεάζουν μέ ἀλλόκοτους λογισμούς.

Ἄν θέλεις νά προσεύχεσαι καθαρά, μήν ὑποχωρήσεις σέ καμιά σαρκική ἀπαίτηση, καί δέν θά 'χεις στήν ὥρα τῆς προσευχῆς κανένα σύννεφο νά σέ σκοτίζει.

Μήν ἀποφεύγεις τή φτώχεια καί τή θλίψη, γιατί αὐτές κάνουν ἀνάλαφρη τήν προσευχή.

Πρόσεχε! Στέκεσαι ἀληθινά ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τήν ὥρα τῆς προσευχῆς, ἤ μήπως νικιέσαι ἀπ' τόν ἀνθρώπινο ἔπαινο κι αὐτόν ἐπιδιώκεις μέ τό νά κάνεις πολλές καί μεγάλες προσευχές;

Νά προσεύχεσαι ὄχι φαρισαϊκά ἀλλά τελωνικά, γιά νά δικαιωθεῖς κι ἐσύ ἀπό τόν Κύριο.

Ἔπαινος τῆς προσευχῆς δέν εἶναι ἡ ποσότητα ἀλλά ἡ ποιότητα. Αὐτό γίνεται φανερό ἀπό τήν παραβολή τοῦ Τελώνου καί Φαρισαίου καί ἀπό τό λόγο τοῦ Χριστοῦ: «Ὅταν προσεύχεστε, μή φλυαρεῖτε ὅπως οἱ εἰδωλολάτρες, πού νομίζουν ὅτι μέ τήν πολυλογία τους θά εἰσακουστοῦν» (Ματθ. 6: 7).

Μήν προσεύχεσαι μόνο μέ ἐξωτερικά σχήματα, ἀλλά νά προτρέπεις τό νοῦ σου νά συναισθάνεται τό ἔργο τῆς προσευχῆς μέ πολύ φόβο.

Εἴτε μόνος σου εἴτε μαζί μέ ἀδελφούς προσεύχεσαι, ἀγωνίσου νά προσεύχεσαι ὄχι ἀπό συνήθεια, ἀλλά μέ συναίσθηση.

Συναίσθηση προσευχῆς σημαίνει συγκέντρωση τοῦ νοῦ μέ εὐλάβεια, μέ κατάνυξη, μέ στεναγμούς μυστικούς καί μέ πόνο ψυχῆς, πού συνοδεύει τήν ἐξομολόγηση τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Νά στέκεσαι ὑπομένοντας τόν κόπο, νά προσεύχεσαι μέ ἔνταση καί ἐπιμονή καί ν' ἀποστρέφεσαι τίς φροντίδες καί τίς σκέψεις πού σοῦ ἔρχονται. Γιατί σέ ταράζουν καί σέ θορυβοῦν, γιά νά παραλύσουν τή δύναμη καί τήν ἔντασή σου.

Ἄν εἶσαι ὑπομονετικός, θά προσεύχεσαι πάντα μέ χαρά.

Ἀγωνίσου νά κρατήσεις τό νοῦ σου τήν ὥρα τῆς προσευχῆς κουφό καί ἄλαλο. Ἔτσι μόνο θά μπορέσεις νά προσευχηθεῖς.

Ἡ ψαλμωδία καταπραΰνει τά πάθη καί γαληνεύει τίς ἄτακτες κινήσεις τοῦ σώματος. Γι' αὐτό νά ψάλλεις μέ συναίσθηση καί κοσμιότητα· καί θά μοιάζεις ἔτσι μέ ἀετόπουλο πού πετάει στά ὕψη.

Ἄν δέν ἔλαβες ἀκόμα χάρισμα προσευχῆς ἤ ψαλμωδίας, ζήτησέ το μέ ἐπιμονή καί θά τό λάβεις.

Ὁ διάβολος φθονεῖ πολύ τόν ἄνθρωπο πού προσεύχεται, καί χρησιμοποιεῖ κάθε τέχνασμα, προκειμένου νά πλήξει τό σκοπό του. Ἔτσι, ὅταν δοῦν οἱ δαίμονες ὅτι εἶσαι πρόθυμος νά προσευχηθεῖς ἀληθινά, σοῦ θυμίζουν κάποια δῆθεν ἀναγκαῖα πράγματα. Σέ λίγο ὅμως σέ κάνουν νά τά ξεχάσεις καί σέ σπρώχνουν νά τά ἀναζητήσεις. Κι ἐπειδή δέν τά θυμᾶσαι, στενοχωριέσαι καί λυπᾶσαι. Ὅταν ξανασταθεῖς στήν προσευχή, σοῦ ὑπενθυμίζουν πάλι ἐκεῖνα πού ἔψαχνες, γιά νά στραφεῖ ξανά ὁ

νοῦς σ᾽ αὐτά καί νά χάσει τελικά τήν καρποφόρα προσευχή.

Στήν ὥρα τῆς προσευχῆς ἡ μνήμη σοῦ φέρνει ἤ φαντασίες παλαιῶν πραγμάτων ἤ καινούργιες φροντίδες ἤ τό πρόσωπο ἐκείνου πού σ᾽ ἔχει λυπήσει. Φύλαγε λοιπόν καλά τή μνήμη σου, γιά νά μή σοῦ παρουσιάζει τίς δικές της ὑποθέσεις. Καί νά παρακινεῖς συνεχῶς τόν ἑαυτό σου νά συνειδητοποιεῖ μπροστά σέ ποιόν βρίσκεται. Γιατί εἶναι πολύ φυσικό γιά τό νοῦ νά παρασύρεται εὔκολα ἀπό τή μνήμη στόν καιρό τῆς προσευχῆς.

Ἡ προσοχή τοῦ νοῦ πού προσπαθεῖ νά βρεῖ προσευχή, θά βρεῖ προσευχή. Γιατί ἡ προσευχή ἀκολουθεῖ ὅσο τίποτε ἄλλο τήν προσοχή. Ἄς φροντίσουμε, λοιπόν, μέ προθυμία ν᾽ ἀποκτήσουμε τήν προσοχή.

Ἄλλοτε, μέ τό πού θά σταθεῖς στήν προσευχή, μπορεῖς ἀμέσως νά συγκεντρωθεῖς καί νά προσευχηθεῖς καλά· κι ἄλλοτε πάλι θά κοπιάσεις πολύ χωρίς νά πετύχεις τό σκοπό σου. Αὐτό συμβαίνει γιά νά ζητήσεις μέ περισσότερη ζέση τήν προσευχή· κι ἀφοῦ τή λάβεις, νά τήν ἔχεις ἀναφαίρετο κατόρθωμα.

Νά ξέρεις πώς οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μᾶς παροτρύνουν σέ προσευχή καί στέκονται μαζί μας καί χαίρονται καί προσεύχονται γιά μᾶς. Ἄν λοιπόν ἀμελήσουμε καί δεχθοῦμε τούς λογισμούς πού μᾶς ὑποβάλλουν οἱ δαίμονες, πολύ παροργίζουμε τούς ἀγγέλους. Γιατί, ἐνῶ αὐτοί τόσο πολύ ἀγωνίζονται γιά μᾶς, ἐμεῖς οὔτε γιά τόν ἑαυτό μας δέν θέλουμε νά ἱκετεύσουμε τό Θεό, ἀλλά, περιφρονώντας τήν ὑπηρεσία τους καί ἐγκαταλείποντας τόν Κύριό τους καί Θεό, συνομιλοῦμε μέ ἀκάθαρτους δαίμονες.

Πραγματική προσευχή κάνει ἐκεῖνος πού προσφέρει πάντα στό Θεό ὡς θυσία τήν πρώτη του σκέψη.

Μήν προσεύχεσαι νά γίνουν τά θελήματά σου, γιατί ὁπωσδήποτε δέν συμφωνοῦν μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ· ἀλλά μᾶλλον, καθώς διδάχθηκες, λέγε στήν προσευχή σου: *«Γενηθήτω τὸ θέλημά σου»* (Ματθ. 6:10). Καί γιά κάθε πράγμα αὐτό νά ζητᾶς ἀπό τό Θεό, νά γίνει τό θέλημά Του, γιατί Αὐτός θέλει τό καλό καί τό συμφέρον τῆς ψυχῆς σου· ἐνῶ ἐσύ ὁπωσδήποτε δέν ζητᾶς πάντοτε τό συμφέρον σου.

Πολλές φορές ζήτησα μέ τήν προσευχή ἀπό τό Θεό νά μοῦ γίνει κάτι πού νόμιζα καλό. Καί ἐπέμενα παράλογα νά τό ζητῶ, βιάζοντας τό θεῖο θέλημα. Δέν ἄφηνα τό Θεό νά οἰκονομήσει ὅ,τι Αὐτός γνώριζε ὡς δικό μου συμφέρον. Καί λοιπόν, ἀφοῦ ἔλαβα ὅ,τι ζητοῦσα, στενοχωρήθηκα ὕστερα πολύ, πού δέν εἶχα παρακαλέσει νά γίνει μᾶλλον τό θέλημά Του. Γιατί δέν μοῦ ἦρθε τό πράγμα ἔτσι ὅπως τό νόμιζα.

Τί εἶναι ἀγαθό, παρά ὁ Θεός; Σ᾽ Αὐτόν λοιπόν ἄς ἀναθέσουμε ὅλα μας τά ζητήματα, καί θά πᾶνε καλά. Γιατί ὁ ἀγαθός ὁπωσδήποτε χορηγεῖ καί ἀγαθές δωρεές.

Στήν προσευχή σου νά ζητᾶς μόνο τή δικαιοσύνη καί τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ, δηλαδή τήν ἀρετή καί τή θεία γνώση. Καί ὅλα τά ὑπόλοιπα θά σοῦ προστεθοῦν.

Ἀνάθεσε μέ ἐμπιστοσύνη στό Θεό τίς ἀνάγκες τοῦ σώματός σου, κι αὐτό θά φανερώσει πώς Τοῦ

ἀναθέτεις καί τίς ἀνάγκες τοῦ πνεύματος.

Ν᾽ ἀγωνίζεσαι, ὥστε νά μή ζητήσεις τό κακό κανενός στήν προσευχή σου, γιά νά μήν γκρεμίσεις ὅ,τι χτίζεις, κάνοντας σιχαμερή τήν προσευχή σου.

Ὁ χρεωφειλέτης τῶν μυρίων ταλάντων τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς ἄς σοῦ γίνει παράδειγμα. Ἄν δέν συγχωρέσεις αὐτόν πού σ᾽ ἔβλαψε, οὔτ᾽ ἐσύ θά πετύχεις τήν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν σου. Γιατί λέει τό Εὐαγγέλιο γιά τόν χρεωφειλέτη τῶν μυρίων ταλάντων, πού δέν συγχωροῦσε τόν δικό του χρεώστη, ὅτι «τόν παρέδωσε στούς βασανιστές» (Ματθ. 18:24-35).

Καλό εἶναι νά μήν προσεύχεσαι μόνο γιά τόν ἑαυτό σου, ἀλλά καί γιά κάθε συνάνθρωπό σου, ὥστε νά μιμηθεῖς ἔτσι τόν ἀγγελικό τρόπο προσευχῆς.

Μή θλίβεσαι, ἄν δέν παίρνεις ἀμέσως ἀπό τό Θεό ὅ,τι ζητᾶς. Γιατί θέλει νά σ᾽ εὐεργετήσει περισσότερο μέ τό νά ὑπομένεις καρτερικά στήν προσευχή. Τί ἀνώτερο ὑπάρχει, ἀλήθεια, ἀπό τό νά συναναστρέφεσαι τό Θεό καί νά συνομιλεῖς μαζί Του;

Ὁ Κύριος, θέλοντας νά διδάξει τούς μαθητές Του ὅτι πρέπει πάντοτε νά προσεύχονται καί νά μήν ἀποθαρρύνονται, τούς διηγήθηκε μιά σχετική παραβολή (Λουκ. 18:1-8). Σ᾽ αὐτή τήν παραβολή κάποιος ἄδικος δικαστής εἶπε γιά μιά χήρα γυναίκα, πού ζητοῦσε ἐπίμονα τό δίκιο της: "Ἄν οὔτε τό Θεό φοβᾶμαι οὔτε τούς ἀνθρώπους ντρέπομαι, ὅμως, ἐπειδή αὐτή ἡ γυναίκα μέ ἐνοχλεῖ συνεχῶς, ζητώντας τό δίκιο της, θά τῆς τό δώσω". Καί ὁ Κύριος κατέληξε στό συμπέρασμα: "Ἔτσι καί ὁ Θεός

θά ἐκπληρώσει σύντομα τό θέλημα αὐτῶν πού Τόν παρακαλοῦν νύχτα-μέρα". Γι᾽ αὐτό, λοιπόν, κι ἐσύ μή χάνεις τό θάρρος σου καί μή στενοχωριέσαι, ἐπειδή δέν ἔλαβες. Γιατί θά λάβεις ἀργότερα. Νά εἶσαι χαρούμενος καί νά ἐπιμένεις, ὑπομένοντας τόν κόπο τῆς ἁγίας προσευχῆς.

Νά παραβλέπεις τίς ἀνάγκες τοῦ σώματος ὅταν προσεύχεσαι, γιά νά μή χάσεις τό μέγιστο κέρδος τῆς προσευχῆς σου ἀπό τό τσίμπημα ἑνός κουνουπιοῦ ἤ τήν ἐνόχληση μιᾶς μύγας.

Ἄν ἔχεις ἐπιμέλεια στήν προσευχή, νά ἑτοιμάζεσαι γιά ἐπιθέσεις δαιμόνων καί νά ὑπομένεις μέ γενναιότητα τά χτυπήματά τους. Γιατί θά ὁρμήσουν ἐπάνω σου σάν ἄγρια θηρία, γιά νά σέ ταλαιπωρήσουν.

Ἐκεῖνος πού ὑποφέρει τά λυπηρά, θά ἐπιτύχει καί τά χαρμόσυνα. Κι ἐκεῖνος πού ἐγκαρτερεῖ στά δυσάρεστα, θά ἀπολαύσει καί τά εὐχάριστα.

Μή φανταστεῖς κανένα σχῆμα γιά τό Θεό ὅταν προσεύχεσαι, μήτε νά ἐπιτρέψεις νά τυπωθεῖ κάποια μορφή στό νοῦ σου, ἀλλά πλησίασε μέ ἄυλο τρόπο τόν ἄυλο Θεό.

Μήν ἐπιθυμήσεις νά δεῖς μέ τά μάτια τοῦ σώματός σου ἀγγέλους ἤ δυνάμεις ἤ τό Χριστό, μήν τυχόν καί χάσεις ἐντελῶς τό μυαλό σου καί δεχθεῖς ἔτσι λύκο ἀντί γιά βοσκό καί προσκυνήσεις τούς ἐχθρούς δαίμονες.

Φυλάξου ἀπό τίς παγίδες τῶν δαιμόνων. Γιατί συμβαίνει, ἐκεῖ πού προσεύχεσαι ἥσυχα καί καθαρά, ξαφνικά νά σοῦ παρουσιάσουν κάποια παράξενη μορφή, γιά νά σέ ὁδηγήσουν στήν ὑπερηφά-

νεια, καθώς θά ὑποθέσεις ὅτι ἐκεῖ βρίσκεται τό θεῖο. Τό θεῖο ὅμως εἶναι ἄυλο καί χωρίς σχῆμα.

Φρόντισε νά ἔχεις πολλή ταπεινοφροσύνη καί ἀνδρεία, καί δέν θ᾽ ἀγγίξει τήν ψυχή σου δαιμονική ἐπήρεια. Οἱ ἄγγελοι ἀοράτως θά διώξουν μακριά ὅλη τήν ἐνέργεια τῶν δαιμόνων.

Ὅταν μεταχειριστεῖ ὁ παμπόνηρος δαίμονας πολλά μέσα καί δέν μπορέσει νά ἐμποδίσει τήν προσευχή τοῦ δικαίου, τότε ἀποσύρεται γιά λίγο. Μά τόν ἐκδικεῖται ἀργότερα, σπρώχνοντάς τον στήν ὀργή, γιά νά ἐξαφανίσει τήν ἐξαίρετη ἐσωτερική κατάσταση πού δημιουργήθηκε μέ τήν προσευχή, ἤ ἐρεθίζοντάς τον σέ σαρκική ἡδονή, γιά νά μολύνει τήν ψυχή του.

Ὅταν προσευχηθεῖς ὅπως πρέπει, νά περιμένεις πειρασμούς. Στάσου λοιπόν γενναῖα, γιά νά διατηρήσεις τόν καρπό τῆς προσευχῆς. Γιατί ἐξαρχῆς σ᾽ αὐτό ἔχεις ταχθεῖ, νά ἐργάζεσαι τήν προσευχή καί νά φυλάττεις τούς καρπούς της (Πρβλ. Γεν. 2:15). Ἀφοῦ ἐργαστεῖς, λοιπόν, μήν ἀφήσεις ἀφύλαχτο ὅ,τι κέρδισες· διαφορετικά, δέν ὠφελήθηκες καθόλου ἀπό τήν προσευχή σου.

Ἄν προσεύχεσαι θεάρεστα, θά σέ βροῦν τέτοιες δοκιμασίες, ὥστε νά νομίσεις πώς εἶναι δίκαιο νά θυμώσεις. Δέν ὑπάρχει ὅμως καθόλου δικαιολογημένος θυμός ἐναντίον τοῦ πλησίον. Ἄν καλοεξετάσεις τήν ὑπόθεση, θά βρεῖς πώς εἶναι δυνατό καί χωρίς θυμό νά διευθετηθεῖ τό ζήτημα. Μεταχειρίσου, λοιπόν, κάθε τρόπο γιά νά μή θυμώσεις.

Τό Ἅγιο Πνεῦμα, συμπάσχοντας μέ τήν ἀσθένειά μας, ἔρχεται σ᾽ ἐμᾶς, μολονότι εἴμαστε ἀκάθαρτοι ἀπό τά πάθη καί τίς ἁμαρτίες. Κι ἄν βρεῖ τό νοῦ νά

προσεύχεται εἰλικρινά μόνο σ᾽ Αὐτό, κυριαρχεῖ πάνω του, ἐξαφανίζει ὅλη τή φάλαγγα τῶν πονηρῶν λογισμῶν καί σκέψεων, πού τόν περικυκλώνουν, καί τόν προτρέπει στόν ἔρωτα τῆς πνευματικῆς προσευχῆς.

Ἔχεις πόθο νά προσευχηθεῖς; Γίνε νεκρός γιά τή γῆ. Ἔχε παντοτινά πατρίδα τόν οὐρανό –ὄχι μέ λόγια, ἀλλά μέ ζωή ἀγγελική καί μέ γνώση θεϊκή. Ἀπαρνήσου τά πάντα, γιά νά κληρονομήσεις τό πᾶν.

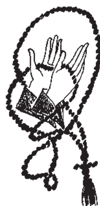
Ἄν εἶσαι πραγματικός θεολόγος, θά προσεύχεσαι ἀληθινά. Κι ἄν προσεύχεσαι ἀληθινά, εἶσαι πραγματικός θεολόγος.

Μακάριος ὁ νοῦς, πού στόν καιρό τῆς προσευχῆς δέν σχηματίζει μέσα του καμιάν ἀπολύτως μορφή. Μακάριος ὁ νοῦς, πού προσεύχεται ἀπερίσπαστα καί ἀποκτᾶ διαρκῶς περισσότερο πόθο γιά τό Θεό. Μακάριος ὁ νοῦς, πού στόν καιρό τῆς προσευχῆς γίνεται ἄυλος κι ἐλεύθερος ἀπ᾽ ὅλα. Μακάριος ὁ νοῦς, πού στόν καιρό τῆς προσευχῆς μένει ἀνεπηρέαστος ἀπό κάθε πράγμα.

Ἄν στόν καιρό τῆς προσευχῆς σου νιώσεις χαρά μεγαλύτερη ἀπό κάθε ἄλλη χαρά, τότε πράγματι βρῆκες τήν ἀληθινή προσευχή.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ